

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zahradnictví

**Současný sortiment pokojových rostlin - průzkum
spotřebitelských preferencí**

Bakalářská práce

Autor práce: Veronika Mrázková

Vedoucí práce: Ing. Ludmila Augustinová

© 2013 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Současný sortiment pokojových rostlin, průzkum spotřebitelských preferencí vypracovala samostatně a použila jsem jen pramenů, které cituji a uvádím v přiložené bibliografii.

V Praze dne datum odevzdání

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí své bakalářské práce Ing. Ludmile Augustinové za odborné vedení a rady spojené s prací. Další poděkování patří mojí matce Haně Mrázkové a v neposlední řadě celé rodině Gryndlerových .

Současný sortiment pokojových rostlin – průzkum spotřebitelských preferencí

Souhrn

Pokojové rostliny jsou neoddělitelnou součástí lidské kultury a nalézáme je snad ve všech domácnostech. Plní nejen okrasnou funkci, ale mohou i zlepšovat hygienu obydlí. Tato bakalářská práce zkoumá, jaký sortiment pokojových rostlin se vyskytuje na trhu (v českých zahradnictvích) a jaký sortiment se nachází v domácnostech.

V části „Literární rešerše“ je popsána historie, původ pokojových rostlin a jejich současný sortiment podle určitých kritérií. Dále se tato část práce zabývá praktickým významem pokojových rostlin a rozdělením dle pěstebních nároků.

Kapitola „Materiál a metody“ je věnována metodice bakalářské práce. V této části je popsána příprava a realizace ankety, která přinesla podklady pro zpracování výsledků. Data jsou prezentována ve formě tabulek a grafů.

V kapitole „Výsledky“ jsou prezentovány taxony pokojových rostlin, které se nejčastěji objevují na českém trhu. Jsou to druhy velice podobné těm, které se pěstují v domácnostech. Nejprodávanější rostlinou je v současné době rod *Phalaenopsis*. Tato pokojová květina se prodává především pro své množství barevných kombinací. Lidé ji velice často dostávají jako dar namísto tradičních řezaných rostlin. Sortiment pokojových rostlin na trhu je velice obsáhlý a každý člověk si může úspěšně vybrat, jaký druh rostlin bude pěstovat. Množství druhů pokojových rostlin na trhu nejvíce souvisí s introdukcí a také s novými šlechtitelskými druhy. Změna v pěstování souvisí i s vybaveností obydlí, která splňují lepší podmínky pro růst a nároky i choulostivějších rostlin. Velice atraktivní pro prodej je také množství barevných obalů, které jsou vyráběny z různých materiálů.

Lidé jsou dosti konzervativní a drží se tradičních druhů pokojových rostlin. Mezi tyto rostliny určitě patří rody jako je *Pelargonium*, *Chlorophytum* a *Tradescantia*. Tyto rostliny se velice dobře množí řízkem a jejich pěstování je poměrně nenáročné.

Výsledky doplňuje anketa, ze které je zřejmé, že většina lidí pěstuje pokojové rostliny kvůli estetickým kvalitám a snaží se, aby květiny byly spíše levnější a aby co nejrychleji rostly.

Klíčová slova: sortiment, pokojové rostliny, hrnkové rostliny okrasné květem, hrnkové rostliny okrasné listem, prodej květin

Actual assortment of houseplants – exploration of consumer preferences

Summary

Indoor ornamental plants are indispensable component of human and are found in almost any habitation. They not only have the decorative fiction but also may improve the hygienic quality of the habitation. This bachelor degree thesis investigates the assortment of indoor ornamental plants available on the market (from Czech gardenings) as well as the assortment found in habitations.

The chapter „Literature review“ describes the history and origin of indoor ornamental plants as well as their recent assortment, according to specific criteria. It further mentions the practical importance of these plants and sorting by their cultivation demands.

The chapter „Materials and methods“ is dedicated to methodology of the thesis. It contains the description of preparation and realization of the public inquiry which produced data subjected to subsequent analysis. The data are presented in tabular form and in the form of graphs.

The chapter „Results“ presents the indoor ornamental plant taxa which are most frequently found on Czech markets. They are very similar to those grown in habitations. Selling the plant is currently the genus *Phalaenopsis*. This houseplant is sold primarily for its color combinations. People very often get it as a gift instead of the traditional cut plants. Assortment of indoor plants in the market is very big and everyone can choose that plant will grow. A number of species of indoor plants is related to their introduction and new breeding species. Change in production is related to the amenities of dwellings that meet the conditions for growth and demands even more delicate plants. Very attractive for sale is also a number of colorful packaging that are made from different materials. People are very conservative and prefer the cultivation of traditional species of indoor plants. Among these plants are definitely genera such as *Pelargonium*, *Chlorophytum*, *Tradescantia*. These plants are very well reproduced cuttings and their cultivation is relatively easy. The results obtained in the public inquiry indicate that most people cultivate indoor ornamental plants because of their esthetical qualities, and prefer the less expensive and fast growing species.

Keywords: Assortment, indoor ornamental plants, pot – cultured plants with ornamental flowers, pot – cultured with ornamental leaves, selling of flowers

Obsah

1	Úvod.....	1
2	Cíl práce.....	1
3	Literární rešerše	1
3.1	Pokožová rostlina.....	2
3.2	Význam pokojových rostlin	2
3.3	Historie pokojových rostlin	2
3.4	Stavby pro exotické rostliny.....	3
3.5	Wardova skříňka	3
3.6	Původ pokojových rostlin	4
3.6.1	Původ mírný pás	4
3.6.2	Původ tropické deštné lesy.....	5
3.6.3	Původ poloopadavé a opadavé lesy tropů a subtropů.....	5
3.6.4	Původ tropické a subtropické pouště a polopouště.....	5
3.6.5	Původ tvrdolisté lesy.....	6
3.6.6	Původ lesy vlhkého mesothermního klimatu	6
3.7	Sortiment pokojových květin	6
3.7.1	Pokožové rostliny okrasné listem.....	7
3.7.2	Sortiment pokojových rostlin okrasných listem	8
3.7.3	Pokožové rostliny okrasné květem.....	10
3.7.4	Sortiment pokojových rostlin okrasných květem	10
3.8	Podmínky pro optimální růst pokojových rostlin	11
3.8.1	Umístění pokojových rostlin	11
3.8.2	Umístění podle nároků na světlo.....	12
3.8.3	Umístění podle nároků na teplotu.....	13
3.9	Zálivka pokojových rostlin	13
3.10	Substráty pro pokojové rostliny	14
3.11	Hnojení pokojových rostlin	15
3.12	Rozmnožování pokojových rostlin.....	15
3.13	Choroby pokojových rostlin	16
3.14	Škůdci pokojových rostlin	17
3.15	Rozdělení sortimentu pokojových rostlin dle čeledí	17
3.15.1	<i>Agavaceae</i> - agávovité	17
3.15.2	<i>Araceae</i> - áronovité	18

3.15.3	<i>Arecaceae</i> – arekovité (palmy)	18
3.15.4	<i>Bromeliaceae</i> – broméliovité	18
3.15.5	<i>Cactaceae</i> – kaktusovité	18
3.15.6	<i>Crassulaceae</i> – tlusticovité	19
3.15.7	<i>Euphorbiaceae</i> – pryšcovité	19
3.15.8	<i>Liliaceae</i> - liliovité	19
3.15.9	<i>Moraceae</i> – morušovité	19
3.15.10	<i>Orchideaceae</i> - vstavačovité	20
3.15.11	<i>Polypodiaceae</i> – Osladičovité	20
4	Materiál a metody	21
4.1	Postup při vypracování samostatné práce	21
4.2	Metodika zpracování výsledků průzkumu	21
4.3	Metodika ankety	22
4.3.1	Rozhodnutí o způsobu realizace ankety	22
4.3.2	Technika sběru informací	22
4.3.3	Konstrukce dotazníku	22
4.3.4	Realizace vlastního šetření	23
4.3.5	Zpracování výsledků a vyhodnocení dotazníkových dat	23
5	Výsledky	28
5.1.1	Nejčastěji prodávané pokojové rostliny na českém trhu	30
5.1.2	Nejpěstovanější pokojové rostliny v domácnostech	32
5.2	Vyhodnocení ankety	43
5.2.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření	46
6	Diskuze	47
7	Závěr	49
8	Seznam použité literatury	50
8.1	Seznam obrazové dokumentace	52

1 Úvod

Pokojové rostliny se vyskytují téměř ve všech domácnostech. Stačí se rozhlédnout kolem sebe. Je možné je vidět ve veřejných budovách, bytech, domech i v nemocnicích. Pokojové rostliny plní funkci okrasnou i hygienickou (Hessayon, 1996). Každý z nás, kdo doma úspěšně pěstuje pokojové rostliny, zná ten příjemný pocit zadostiučinění, když se mu podaří vypěstovat silné a zdravé jedince. Pokojové rostliny přináší řadu krásných efektů a jsou živoucími ozdobnými prvky. Po celou dobu svého vývoje se rozrůstají a poskytují tak podívanou, která není nikdy stejná. Obzvláště pro ty lidi, kteří tráví mnoho času ve svých obydlích, představují pokojové rostliny důležité spojení s přírodou (Lancaster, 1998).

2 Cíl práce

Cílem práce bude zjistit, jaký sortiment pokojových rostlin se v současné době nabízí na trhu a jaký sortiment pokojových rostlin se pěstuje v domácnostech České republiky.

3 Literární rešerše

Bydlet se zelenými rostlinami, je přáním každého z nás. Rostliny, které jsou okrasné květem nebo listem, skýtají řadu možností jak si útulně zařídit blízké okolí. Rostliny jsou krásné svými květy, listy a vůní. Každý, kdo vlastní zahradu, je šťastný, když si ji může přetvořit v ráj. Pokojové rostliny jsou součástí domu i jeho nejbližšího okolí, vyskytují se na chodbách, na malých a velkých balkonech, terasách, ve sklenících a zimních zahradách (Heitzová, 1997).

Pokojové rostliny je třeba volit dle stanoviště, nároků na zálivku, světlo a teplotu. Když jsou dodrženy tyto podmínky, může je pěstovat každý s dobrým výsledkem (Hessayon, 1996).

3.1 Pokojová rostlina

Pokojová rostlina je bylina nebo dřevina, která je pěstovaná v interiérech po celou dobu její vegetace. Některé druhy po odkvetení vyžadují regeneraci mimo interiér. Ve venkovním prostředí je nutno rostlinu chránit podle jejich nároků. Může to být například stínění před přímým slunečním zářením, ochrana před teplem, prachem, či výfukovými zplodinami (Mareček, 1999).

3.2 Význam pokojových rostlin

Mnoho lidí si nedokáže představit život bez pokojových rostlin. Většina lidí touží mít ve svém bytě něco zeleného, proto také pěstují pokojové rostliny (Rak, 1997). Pokojové rostliny mají dle nejnovějších poznatků schopnost odstraňovat škodlivé látky z ovzduší. Dokážou odstraňovat benzen, trichlorethylen a toluen. Tyto látky jsou běžně obsažené v nátěrech a lidé se před nimi nemohou nijak bránit (Exotoxicology, 1999). Například *Aglaonema* je schopna pohltit až 50% benzenu. *Chrysanthemum* si poradí s benzenem, formaldehydem a trichlorethylenem, rovněž *Hedera helix* má stejné schopnosti odbourávat škodlivé látky (Dušková, Receptář 2013).

Velkou roli také hrají pokojové rostliny v nemocnicích. Bylo prokázáno, že pokojové rostliny lidem v nemocnicích pomáhají se uklidnit, mají příznivý vliv na jejich psychický i fyzický stav (Liebert, 2009).

3.3 Historie pokojových rostlin

Pokud pátráme po dějinách pokojových a kbelíkových rostlin, zavedou nás první kroky do Starého Egypta. Touha a přání obklopovat se květinami předpokládá vysokou úroveň bydlení. Tak tomu bylo na Nilu, kde již tehdy bydleli mocní a bohatí lidé v kamenných domech a obrovských palácích. Na sever od Středozemního moře žili lidé skromně v jeskyních a polorozpadlých chatrčích. Na vyobrazeních z Egypta, z doby před 3000 lety, jsou malé stromky a keře umístěny v kamenných vázách a korytech. Zdá se, že v období před začátkem našeho letopočtu, přišly národy s vysoce rozvinutou kulturou. Ovšem i v jiných částech světa došli k myšlence vysazovat rostliny do nádob. Odehrálo se to na evropském kontinentě před více než

2000 lety. Jak je známo, staří Řekové a Římané dokázali jako první ocenit civilizaci a krásný životní styl.

Své obrovské atriové domy zdobili krásnými kbelíkovými rostlinami. Pro výzdobu celých domů a vnitřních nádvoří se používaly rostliny z domácího prostředí, které byly k dostání. Teprve v době 15. století, když odvážní mužové z příkazu jihoevropských králů a kupců přepluli moře na pyšných plachetnicích a objevili nové kontinenty, dostaly se dosud neznámé rostliny do Starého světa. Vedle jiných vzácností byly přivezeny také první botanické poklady.

Z malého množství rostlin, které dopravu přežily, jen některým vyhovovalo mírné jižní klima. Tehdejší botanikové však zjistili, že rostliny pocházející z tropických oblastí vyžadují u nás zvláštní ochranu. Byly proto umístovány v domech. Jak dlouhou dobu byly tyto první pokojové rostliny schopny přežít, není dosud známo (Heitzová, 1997).

3.4 Stavby pro exotické rostliny

Kam ale umístit choulostivé rostliny v chladné střední Evropě? Problém byl vyřešen výstavbou speciálních domů pro rostliny. Koncem 16. století a zvláště v 17. století si začala šlechta pořizovat první skleníky. Nejprve to byly hlavně chráněné prostory pro pomerančovníky a jiné citrusy, dále také pro palmy a fíkovníky. Tyto prostory se nazývaly oranžerie. Skleníky byly později stavěny v mnohých botanických zahradách. Netrvalo to dlouho a krásnými rostlinami se chtělo obklopovat i ostatní bohaté měšťanstvo. Na místo zděných oranžerií začaly vznikat stavby menších skleníků a zimních zahrad (Heitzová, 1997).

3.5 Wardova skříňka

Rostliny z cizích krajů se staly žádaným zbožím. Jejich přepravování bylo stále ještě problematické. Usychaly nebo hynuly v uzavřených zatuchlých bednách na cestě po moři, která trvala několik měsíců. Jen málo z těchto vzácných exemplářů dorazilo do cíle cesty bez poškození. Teprve objev anglického lékaře Dr. Nathaniela Warda v 19. století vedl k uplatnění vhodného obalu. Ward se nezabýval rostlinami, ale jeho koníčkem byli motýli.

Do sklenic, na jejichž dně byla zemina, ukládal housenky k zakuklení. Náhodou se stalo, že jedna zazátkovaná sklenice zůstala po několik měsíců zapomenutá někde v rohu. Když byla nalezena, vyrůstala ze zeminy malá kapradina.

Lékař, který se zajímal o přírodní vědy, z toho vyvodil, že voda, která se odpařovala ze zeminy, se srážela na vnitřních stěnách sklenice a opět stékala. Díky tomu měla maličká kapradina v zemi stále dostatek vlhkosti, která jí pomáhala v růstu. Zanedlouho krášlily Wardovy skříňky salony lepší společnosti. Protože téměř vždy byly osazovány kapradinami, říkalo se jim fernéria (anglicky fern – kapradina). Také dnešní vitríny fungují na stejném principu (Heitzová, 1997).

3.6 Původ pokojových rostlin

Nejvíce pokojových rostlin pochází z tropického deštného lesa. Tropické deštné lesy je možno najít v jihovýchodní Asii, v severovýchodní Austrálii, v tropické Africe a ve Střední a Jižní Americe. Je to místo, kde je stálá teplota, časté deště a vysoká vlhkost vzduchu. Tyto okolnosti podporují neustálý růst mnoha rostlin. Liány a ovíjivé rostliny, jako jsou *Epipremnum*, *Monstera* a *Philodendron*, rostou až do korun vysokých stromů, proto v domácím prostředí vyžadují hodně prostoru a oporu. Dalšími rostlinami pocházejícími z tropických deštných lesů jsou epifyty. Mezi epifyty pěstované v bytech lze zařadit většinou kapradiny, orchideje a bromélie, včetně rodů *Aechmea*, *Billbergia*, *Tillandsia* a *Vriesea*. Některé pokojové rostliny mají svůj původ v pouštích a polopouštích. Ty se rozkládají v části jižní Afriky, na jihozápadě USA, v Mexiku a v Jižní Americe. Jsou to oblasti, kde je slunečno a sucho, kde se střídají horké dny a mrazivé noci (Lancaster, 1998).

Tato místa jsou domovinou pro rody *Crassula*, *Euphorbia*, *Haworthia*, *Kalanchoe* a kaktusy jako *Echinocactus*, *Ferocactus*, *Mammillaria* (Kunte a Zelený, 2009).

3.6.1 Původ mírný pás

Mírné Středomoří je dalším místem, ze kterého pokojové rostliny pochází. Mezi těmito dvěma extrémy se nacházejí oblasti s tzv. středozezemním podnebím. To znamená, že se zde střídají teplá, obvykle suchá léta s mírnými, často vlhkými, zimami. Jsou to oblasti Středomoří, jižní Afriky, jihovýchodní Austrálie, část jihozápadu USA a střední Chile. Mnohé pokojové rostliny včetně rodu *Boronia*, kapských vřesů, *Euryops*, *Myrthus*, *Pelargonium*, *Prostanthera*, *Strelitzia* a mnoha palem tam mají svůj původ. K tomu, aby se jim dobře dařilo, potřebují teplé,

slunné místo a pravidelnou záplivku, což jsou ideální podmínky pro většinu z nich (Lancaster, 1998).

3.6.2 Původ tropické deštné lesy

Tato druhově nejbohatší rostlinná formace se vyvinula v klimaticky nejpříznivějších a minimálně ovlivněných podmínkách. Ve spektru rozšíření převládají dřeviny a liány. Stromy v deštných lesích mohou přesáhnout až 50 m výšky. Některé z těchto rostlin mají specifická přizpůsobení. Jedním z příkladů je kauliflorie, tzv. kvetení na kmeni. (Kunte, Zelený, 2009)

Největší zastoupení deštných lesů má Jižní Amerika (Amazonie), menší plochy jsou v Africe, jižní Asii, Indonésii, pobřeží Austrálie a na ostrovech Tichomoří. Původní tropické lesy jsou už téměř raritou. (Kunte a Zelený, 2009).

3.6.3 Původ poloopadavé a opadavé lesy tropů a subtropů

S postupující vzdáleností od rovníku se prodlužuje období sucha a s tím také souvisí vzhled porostů. Období sucha zde trvá 3 až 8 měsíců a průměrný úhrn srážek je 700 – 2000 mm. V tomto pásmu ubývá dřevin a přibývá bylin. Je to oblast Afriky, nejvíce Zambie, Namibie, Zimbabwe a Mozambik. V Americe se tyto poloopadavé lesy nachází na Antilách v Mexiku a na Yucatánu. V této oblasti se nejvíce vyskytují sukulenty.

Roční úhrn srážek je zde 500 – 800 mm a délka sucha 5 - 10 měsíců. Nejznámějším příkladem jsou africké savany. Určitým přechodem mezi opadavými lesy a savanami jsou sucholesy. Na tomto území rostou nejvíce sukulenty a především *Euphorbia* (Kunte a Zelený, 2009).

3.6.4 Původ tropické a subtropické pouště a polopouště

Pokud klesne roční úhrn srážek na hodnoty kolem 200 mm, je zde prakticky vyloučena existence zapojené vegetace. Celou vegetaci tvoří pouze některé byliny a výjimečně dřeviny. Této formaci se říká poušť. Pro tuto oblast jsou charakteristické velké výkyvy teploty mezi dnem a nocí. Typická pro tyto rostliny je jejich morfologická a fyziologická přizpůsobivost. Tyto rostliny mají většinou drobné listy nebo trny, které omezují výpar. Dále jsou to rostliny se značnou zásobou vody v pletivech. Největší rozšíření pouští je ze západní Afriky až do Přední Indie. V oblasti Sahary přijímají rostliny vodu pouze z pobřežní mlhy.

V Severní Americe je velice známá poušť Sonora. Polopouštní vegetace této oblasti je poměrně hodně vyvinuta. Na tomto místě roste řada sukulentů. Specifickou oblastí je jihoamerická poušť, kde následkem Humboldtova proudu rovněž téměř neprší. K typickým rostlinám, které zde rostou, patří některé exempláře pozemních druhů rodu *Tillandsia* (Kunte a Zelený, 2009).

3.6.5 Původ tvrdolisté lesy

Tato formace se vyvinula na místech, kde je méně tepla a jsou zde vlhčí oblasti. Klima je charakteristické obdobím sucha v létě a obdobím dešťů v zimě. Celkový úhrn srážek v této oblasti se pohybuje mezi 450 -1200 mm. Původními porosty v těchto oblastech byly především listnaté lesy s podrostem keřů, polokeřů i různých bylin. Mnohé druhy z těchto lesů mají však značný praktický význam a to jako užitkové i okrasné rostliny. Nejbližší oblasti lesů jsou ve Středozeří, v Zakavkazí a na ostrovech Makronésie. Ze Středozeří pochází například *Narcissus*, *Tulipa* a *Lavandula officinalis*. V Zakavkazí se pěstuje například bobkovišeň lékařská. Specifický ráz má květena Kanárských ostrovů, odkud pochází například datlovník kanárský, dračinec obrovský a další druhy. K další oblasti patří jižní oblast Kapska, kde mají původ rostliny rodu *Protea*, *Pelargonium* (Kunte a Zelený, 2009).

3.6.6 Původ lesy vlhkého mesothermního klimatu

Klima této oblasti se vyznačuje vydatnými srážkami, které jsou v rozpětí 1200-2700 mm ročně. Průměr teplot letních měsíců se pohybuje kolem 20°C, zimy jsou mírné a krátké. Lesy v těchto oblastech jsou velice druhotně bohaté. Nejčastějším místem výskytu této formace jsou subtropy jižní Číny, Florida, jižní Brazílie a Chile (Kunte a Zelený, 2009).

3.7 Sortiment pokojových květin

Sortiment hrnkových květin se postupně obměňuje a rozšiřuje. V rozsáhlejších časovém období je změna ve skladbě pěstovaných druhů květin nejvíce patrná, protože souvisela se změnami v životním stylu a v podmínkách bydlení. V prostorných salonech z minulého století, ve starých domech, kde se vytápěly jednotlivé místnosti kamny a většinou se vyskytovaly široké chladné prostory mezi dvojitými okny, byly jiné podmínky pro květiny, než v dnešních,

prostorově omezených bytech s vyšší zimní teplotou ve všech místnostech. Obměna tržního sortimentu je způsobena pokrokem ve šlechtění květin, dovozem nových druhů a hlubším poznáním životních nároků rostlin. Nejvíce se na změně podílelo zdokonalování technického zařízení a pěstebních metod v produkci květin pod sklem. Není to však závislé jen na zavádění nových druhů a odrůd. Celkovou nabídku rozšiřují rostliny pěstované v různých tvarech a různých velikostech. Nyní je možné na trhu koupit druhy od miniaturních rostlin až po rostliny značných rozměrů, popř. rostliny pěstované ve velkých nádobách, označované jako kbelíkové rostliny. Některé rostliny je možné pěstovat v závěsných nádobách. Mezi nejlepší producenty hrnkových rostlin lze zařadit Nizozemí, Dánsko a SRN (Vít a kol., 2001)

V produkci hrnkových květin působilo na Českou republiku transformační období. Výrazný vliv má rovněž pokračující dovoz řezaných květů. V moderní produkci hrnkových květin je využíváno plochy skleníků po celý rok včetně léta. Během roku je možno pěstovat ve skleníku teplomilné druhy květin s delší pěstební dobou nebo květiny, které se s poměrně nízkými náklady na topení dopěstují nejdéle do začátku zimy, jako jsou bramboříky nebo okrasné lilky. K přechodnému využití skleníkové plochy v letních měsících jsou krátkodobé rostliny (Vít a kol., 2001).

3.7.1 Pokojové rostliny okrasné listem

Tato skupina obsahuje rostliny, které samozřejmě také kvetou, ale buď jsou květy nebo květenství těchto rostlin malá a nevýrazná (např. některé druhy čeledi *Marantaceae*, *Melastomataceae*, *Piperaceae*, *Urticaceae*, *Vitaceae*), nebo rostlina vykvétá až po mnoha letech (některé druhy rodu *Agave*, *Aloe*, *Dracaena*). To je u některých druhů spojeno s dosažením velkých rozměrů, možných jen v přírodě nebo velkých sklenících (některé *Araliaceae* nebo *Ficus elastica*, které kvetou až jako stromy 5 -10 i více metrů vysoké). Do této skupiny zařazujeme i druhy, které sice pěkně kvetou, ale trvalejší a hodnotnější dekoraci tvoří jejich listy, popřípadě všechny vegetativní části rostlin (*Aglaonema*, *Begonia*- většina druhů i kultivarů, *Dieffenbachia*, *Sparmannia*, spousta druhů z čeledi *Commelinaceae* , někteří zástupci čeledi *Gesneriaceae*, *Melastomataceae* aj.)

Stav tržního sortimentu hrnkových rostlin ozdobných listem přibližně odpovídá současné změně životního stylu bydlení, stejně jako u hrnkových kvetoucích rostlin. Hrnkové

rostliny okrasné listem mají estetickou funkci po delší dobu, proto se v interiérech hojně využívají. Součástí bytové kultury jsou květinová okna, pokojové skleničky a vitríny, hydroponické nebo takzvané sesazované nádoby a velké dekorační rostliny. Další možnosti využití se otevírají u nově vznikajících firemních kanceláří, hal, hotelů a bank. Sortiment byl rozšířen o nově zavedené rody a druhy. Tržní nabídku zpestřují také nově pěstované tvary rostlin, například pletence z *Ficus benjamina* (Vít a kol., 2001).

3.7.2 Sortiment pokojových rostlin okrasných listem

Rozdělení dle nároků na teplotu v zimním období

Rostliny vyžadující v zimě teploty nad 18°C

<i>Adiantum</i>
<i>Aglaonema</i>
<i>Asplenium</i>
<i>Blechnum</i>
<i>Caryota</i>
<i>Cocos</i>
<i>Codiaeum</i>
<i>Cordyline terminalis</i>
<i>Epipremnum</i>
<i>Ficus</i>
<i>Howeia</i>
<i>Chamaedorea</i>
<i>Chrysalidocarpus</i>
<i>Liwistona</i>
<i>Nephrolepis</i>
<i>Pandanus</i>
<i>Peperomia</i>
<i>Philodendron</i>
<i>Pilea</i>
<i>Platyserium</i>

<i>Schefflera</i>
<i>Syngonium</i>

Rostliny vyžadující teplotu v zimě 15°C

<i>Aspidistra</i>
<i>Chlorophytum</i>
<i>Cissus</i>
<i>Solenostemon</i>
<i>Cyperus</i>
<i>Fatsia</i>
<i>Fatshedera</i>
<i>Hedera</i>
<i>Monstera</i>
<i>Pelleaea</i>
<i>Pteris cretica</i>
<i>Rumhora</i>
<i>Sparmania</i>
sukulentní rostliny

Rostliny, které přezimují při teplotě pod 10°C

<i>Araucaria</i>
<i>Aucuba</i>
<i>Euonymus</i>
<i>Chamaerops</i>
kaktusy
<i>Laurus</i>
<i>Nerium</i>
<i>Phoenix</i>
<i>Trachycarpus</i>

(Vít a kolektiv, 2001)

3.7.3 Pokojové rostliny okrasné květem

Množství pokojových rostlin okrasných květem v bytech se postupně zvyšuje, protože je narůstající potřeba dodat skupinám rostlin větší přitažlivost.

Jsou dvě skupiny rostlin, které kvetou: kvetoucí hrnkové rostliny, které jsou určeny ke krátkodobému vystavení v bytě a dále to jsou rostliny ke stálému pobytu – kvetoucí pokojové rostliny.

Je možno si vybrat z mnoha rozměrů, tvarů, barev a vůní, které se v široké skupině kvetoucích pokojových rostlin vyskytují. Také je možno si zvolit dobu kvetení. *Kalanchoe* a růžový jasmín pokvetou v obývacím pokoji v zimě, *Spathyphyllum* a *Anthurium* kvetou na jaře, zvonek, ibišek, *Aphelandra* a oleandr v létě. Mnohé rostliny mohou při správné péči vykvést v různé roční době a patří k nim například *Saintpaulia*, *Impatiens*, *Brunfelsia* a *Beloperone*. Všechny kvetoucí rostliny se nepěstují jen pro jejich květy, menší množství se pěstuje také kvůli plodům (*Citrus*, *Ardisia* a *Duchesnea*).

Pro pěstování platí určitá obecná pravidla. Všechny kvetoucí pokojové rostliny potřebují více světla než rostliny ozdobné listem. Během let se sortiment rozšířil o nové typy kvetoucích pokojových rostlin a začaly se více pěstovat dosud méně obvyklé druhy (Hessayon, 1996).

3.7.4 Sortiment pokojových rostlin okrasných květem

Rozdělení dle nároků na teplotu, dobu použití.

Rostliny chladnomilné do 15°C, krátkodobé použití

<i>Calceolaria</i> – kalceolarie
<i>Cyclamen</i> – brambořík
<i>Erica</i> - vřesovec
<i>Hyacinthus</i> – hyacint
<i>Hydrangea</i> - hortenzie
<i>Rhododendron</i> – azalka
<i>Senecio</i> – cinerárie
<i>Solanum</i> - okrasný lilek

Rostliny přezimující při pokojové teplotě

<i>Acalypha</i> - akalyfa
<i>Begonia elatior</i> – begonie Elatior
<i>Capsicum</i> - paprika
<i>Chrysanthemum</i> – chryzantémy
<i>Euphorbia pulcherrima</i> - poinsetie
<i>Kalanchoe</i> – kalanchoe
<i>Sinningia</i> – gloxínie

Rostliny přezimující při teplotě 5 –10 °C

<i>Abutilon</i> – abutilon
<i>Agapanthus</i> – kalokvět
<i>Bougainvillea</i> – bugenvilea
<i>Camellia</i> – kamélie
<i>Clivia</i> – klívie

3.8 Podmínky pro optimální růst pokojových rostlin

Většina lidí si dovede vybrat pokojovou rostlinu dle správného tvaru, vzhledu a odpovídající ceny. Ovšem velice podstatné je, aby si vybrali rostlinu vhodnou podle světelných a teplotních podmínek. Každá rostlina má odlišné nároky na světlo i teplotu. Některé druhy vyžadují v zimě nižší teplotu, některé snášejí plné slunce, záleží jenom na druhu rostliny (Hessayon, 1996).

3.8.1 Umístění pokojových rostlin

Samostatně vystavené rostliny by měly být středem zájmu, jsou to obvykle rostliny velkých rozměrů, příkladem může být *Dracaena marginata*. Dále se rostliny umisťují ve skupinách, jsou to především menší, či méně výrazné rostliny. Také je možné rostliny umístit v místnosti v závěsných mísách. Do těchto mis je vhodné zasadit převislé rostliny jako je například *Hedera helix*, *Philodendron scandens*. Vhodným a nejčastěji využívaným

stanovištěm pro pokojové rostliny je okenní parapet. U této varianty je důležité dbát na to, na které světové straně okno leží. Okno na jižní straně není příliš vhodné, rostliny na něm umístěné je nutné chránit před slunečním úpalem. Dobré je také využít pro pokojové rostliny podlahu místnosti. Na podlahu se nejčastěji umísťují rostliny velkých rozměrů, s velkými listy nebo také popínavé rostliny (*Monstera*, *Ficus elastica*). Rostliny je také možno postavit na nábytek, ale je nutné chránit ho před kapkami vody. Umísťují se zde především malé rostliny, které by bylo vhodné zviditelnit (Hessayon, 1996).

Dalším místem pro lokalizaci pokojových rostlin je zimní zahrada. Je to obvykle prosklená přístavba domu. Podle teploty vytápění je zde možno pěstovat různé typy rostlin. Nejčastěji jsou to rozměrné rostliny nebo květiny okrasné listem (Vít a kol., 2001).

3.8.2 Umístění podle nároků na světlo

Pro život rostlin je světlo velmi důležitým faktorem. Světlo působí na rostlinu třemi způsoby. Jsou to intenzita světla, složení světla a střídání délky dne a noci. Z hlediska nároků na intenzitu světla je možné rozdělit rostliny na tři skupiny (Hessayon, 1996).

Rostliny snášející přímé slunce – tyto rostliny se v bytě umísťují na jižní okno, v létě je nutné mírné přistínění. Do této skupiny se řadí většina rostlin okrasných květem, kaktusy a sukulenty. Další skupinou jsou rostliny určené do mírného zastínění (polostínu). Umísťují se v bytě blízko u oken, kterými nesvítí slunce, nebo dále od osluněného okna. Do této skupiny patří rostliny ozdobné listem. V případě nadměrné intenzity světla dochází u těchto rostlin k popálení listů. Pokud však rostou v nadměrném stínu, může dojít ke zmenšení listové plochy, nebo ke snížení intenzity vybarvení. Třetí skupinou jsou rostliny určené do stínu. Do této skupiny patří malá část rostlin a jsou to především kapradiny a rostliny podrostové. Tyto rostliny se v bytě umísťují daleko od okna. (Kunte a Zelený, 2009)

Dalším kritériem pro rozdělení jsou nároky na délku dne. Podle tohoto kritéria rozlišujeme rostliny krátkodenní a dlouhodenní. Krátkodenní rostliny kvetou během krátkého dne. To znamená, že je kvetení této rostliny urychlováno fotoperiodou. Fotoperiodické záření je úprava délky dne pomocí přisvětlování či zatemňování. Do této skupiny patří například *Euphorbia pulcherrima*, *Chrysanthemum* sp., *Schlumbergera*. Dlouhodenní rostliny vykvétají

za dlouhého dne a obvykle nepotřebují regulovat fotoperiodu. Do této skupiny patří většina druhů pokojových rostlin.

Ke třetí skupině patří rostliny fotoperiodicky necitlivé nebo také neutrální (Vít a kol., 2001). Jsou to například *Aphelandra squarrosa*, *Pelargonium peltatum*, *Zantedeschia aetiopica* (Kunte a Zelený, 2009).

3.8.3 Umístění podle nároků na teplotu

Dalším důležitým faktorem je pro rostlinu teplota. Tento faktor velice intenzivně ovlivňuje růst a kvetení. Teplota by měla být v korelaci s intenzitou světla a zálivkou. Obecnou zásadou je, že čím je vyšší intenzita světla tím je vyšší teplota a zvyšuje se potřeba vydatnější zálivky. Je také potřebné znát teplotu půdy, vody a teplotní nároky rostlin. Teplota vzduchu je spojená s ročním obdobím, rovněž je velice důležitá teplota v bezprostřední blízkosti rostliny. Pro růst je důležitá teplota během dne a během noci. Většině rostlin vyhovuje o 2 až 3 °C nižší teplota v noci než ve dne. Optimální teplota pro pokojové rostliny je až 24°C .Obvykle se rostliny dělí na chladnomilné a teplomilné.Mezi chladnomilné rostliny patří například *Aspidistra*, *Chlorophytum*, *Clivia*, *Cissus*, *Fatsia*, *Hedera*, *Yucca*, *Tradescantia*. Teplomilné rostliny jsou například *Aglaonema*, *Anthurium*, *Calathea*, *Dieffenbachia*, *Sainpaulia* (Heitzová, 1997).

3.9 Zálivka pokojových rostlin

Rostlinné tělo je z velké části tvořeno vodou. Voda slouží jako transportní prostředek a rovněž udržuje napjatá pletiva, takzvaný turgescenční stav. Velice důležitou úlohu hraje teplota vody. Zálivková voda by měla mít zhruba pokojovou teplotu tj. 20°C. Vhodné je ponechat konev s vodou v místnosti při optimální teplotě pokoje. Dalším důležitým faktorem je kvalita vody. V přirozených a původních stanovištích jsou rostliny zalévány dešťovou vodou, která je měkká (Heitzová, 1997).

Velmi vhodné je snižovat tvrdost vody, například odstátím v konvi. Tvrdou vodu nesnáší především azalky a vřesovce. Velice citlivé rostliny potřebují dešťovou vodu, kterou je možno jímat do čistých nádrží (Hessayon, 1996). Správnou zálivku je vhodné aplikovat podle skutečné potřeby rostlin, hlavně ne v pravidelných intervalech. Vhodné je provádět zálivku

ráno a jen v nezbytných případech ve večerních hodinách. V zimě je vhodné zálivku omezit na minimum. V tomto období je zpomalený a někdy téměř pozastavený růst. Rostliny tak vyžadují méně vody, v chladnějších podmínkách jsou náchylnější na zahnívání (Coutierová a Clarke, 1997).

3.10 Substráty pro pokojové rostliny

Na trhu existuje celá řada pěstebních substrátů určených pro pokojové rostliny. Většinou pokojových květin se dobře daří v průmyslových zeminách, v substrátech bez rašeliny nebo jen s malým obsahem rašeliny (Vít a kol., 2001).

Substráty je možné rozdělit dle obsahu organických látek. Prvním typem jsou substráty organické, jejichž podstatnou složku tvoří rašelina a kůra. Druhým typem jsou substráty minerální, u nichž byly vlastnosti upravené přidáním kompostů a rašeliny.

V minulosti se používaly zahradnické zeminy. Názvy se tvořily dle obsažené složky, jako listovka, drnovka, vřesovka. Nyní je k přípravě substrátů využívána rašelina. Nejčastěji se kombinuje s fermentovanou kůrou a také zeminou. Velmi důležitou složkou je vápenec pro úpravu pH. Častou součástí substrátů jsou vícesložková hnojiva (Vaněk a kol., 2007).

Dalším možným médiem pro pěstování jsou speciální typy substrátů. Mohou to být substráty pro orchideje, kaktusy, substráty pro palmy, bromélie, kapradiny i azalky. Substráty pro orchideje se skládají z velké části z rašeliníku a z kousků kůry, například borové. Tyto substráty musí být vzdušné a propustné pro vodu. Dalším typem jsou substráty pro kaktusy a sukulenty, které musí být chudé na živiny a propustné. Tyto substráty tvoří rašelina, kompostovaná zemina a hrubý písek. Substráty pro mladé palmy musí být kypré a starším rostlinám se přidává více hlinité složky. Substráty pro azalky jsou složeny z padesáti procent z rašeliny a další složkou jsou kompostovaná zemina a písek (Heitzová, 1997).

Novou variantou, která se využívá v posledních letech, je hydroponie. Jedná se o pěstování rostlin v keramzitu, který vytváří oporu a zároveň udržuje vlhkost. Rostliny jsou vyživovány živinami rozpuštěnými ve vodě. Tento způsob pěstování se hodí do nemocnic (Vít a kol., 2001).

3.11 Hnojení pokojových rostlin

Množství dodávaných živin je závislé na náročnosti druhu, na stáří rostliny, na složení půd a substrátů i na dalších činitelích. Rostliny mají rozdílné nároky na množství a poměr živin v průběhu pěstování, v období růstu i kvetení. Na potřebu živin mají vliv i změny klimatických podmínek. Při vegetativním růstu potřebují rostliny nejvíce dusík. Při tomto růstu stoupá i příjem draslíku a vápníku. Příjem fosforu je obvykle vyrovnaný. Obecně platí, že v zimě je třeba méně dusíku (Vít a kol., 2001). Velice důležitým prvkem je také hořčík, který se podílí na tvorbě zelené hmoty.

Nedostatek těchto prvků se na rostlinách výrazně projeví. V případě nedostatku některých živin je možno využít hnojiva. Rozdělují se do několika skupin dle obsahu účinné látky. Organická hnojiva jsou velice důležitou skupinou, ale rostlina je nemůže v původní formě přijímat, proto je musí rozložit půdní mikroorganismy. Při hnojení rostlin přírodními hnojivy je téměř vyloučena možnost přehnojení. Dalším typem hnojiv jsou minerální hnojiva, jsou to průmyslově vyráběná látka, která se snadno rozpouští a kořeny rostlin je mohou hned přijmout. Tato hnojiva obsahují živiny ve formě solí, což při nesprávném dávkování může způsobit zasolení substrátu.

Hnojiva se vyrábějí v kapalné nebo práškové formě nebo jako tyčinky a tablety. Přidávají se do vody na zálivku, postříkují se na list nebo se přidávají do substrátu. Dávka a koncentrace hnojiva je individuální dle druhu a citlivosti rostliny. Ovšem všeobecně je vhodnější přihnojovat častěji menšími dávkami. Dále je vhodné přihnojovat během vegetace, nikdy v období vegetačního klidu. Nemocné ani poškozené rostliny se rovněž nepřihnojují. Vždy je třeba si důkladně přečíst dle návodu dávkování a správnou koncentraci hnojiva (Heitzová, 1997).

3.12 Rozmnožování pokojových rostlin

Nejčastějším způsobem rozmnožování pokojových rostlin je řízkování. Řízky jsou oddělené části rostlin, které jsou schopné vyrůst v dospělé rostlinu. Dle orgánů, které slouží k množení, je možno rozlišovat řízky na stonkové, listové a kořenové. Stonkovými řízkami se množí řada rostlin, jako jsou například *Pelargonium*, *Ficus*. Z matečné rostliny se odebere zdravý výhon, který se seřízne a poté namočí do stimulátoru a zasadí. Rostliny s dužnatými listy se nejčastěji rozmnožují listovými řízkami, jedná se například o *Saintpaulia ionantha*,

Begonia elatior, *Begonia rex*, *Streptocarpus*. Vrcholovými řízkami se množí *Dianthus*, *Chrysanthemum*, *Fuchsia* a většina rostlin okrasných listem. Řízky se buď odlamují (*Dianthus*) nebo odřezávají (*Pelargonium*). Dle potřeby se odstraní spodní část listů (Vít a kol., 2001).

Dalším způsobem rozmnožování jsou odnože. Některé druhy rostlin vytváří přirozenou cestou malé rostlinky, které je možné odebrat a zasadit. Takto se dají množit sukulenty například *Echeveria*, broméliovité rostliny a některé kaktusy. Dělením trsů se množí některé kapradiny, *Sansevieria*. Rostliny je možno rozmnožit také hřížením. Je to způsob rozmnožování, kde nová rostlina vytváří kořeny ještě v době, kdy je připojena k matečné rostlině. Jedním z nejčastějších příkladů je zelenec, který vytváří značné množství odnoží na dlouhých stoncích. Dalším způsobem, který už není tak častý, je generativní rozmnožování. Semeny se množí *Cyclamen*, *Capsicum*, *Fuchsia* (Courtierová a Clarke, 1997).

Množení in – vitro je speciální způsob rozmnožování rostlin v umělých podmínkách. Principem tohoto množení je odebrání jednotlivých částí rostlin, nazývaných explantáty. Na toto množení mohou být použity vegetační vrcholy, pupeny, listy, části stonku, spory, nezralé a zralé zárodky, semena a jednotlivé buňky. Explantáty rostlin jsou pěstovány na živném médiu. Pěstování probíhá v plastových nebo skleněných nádobách. Základními složkami kultivačního média jsou minerální látky, organické látky a růstové látky. Médium je obvykle zpevněno agarem. Důležitým faktorem pro růst explantátů je světlo a teplota. Proces vývoje probíhá ve čtyřech fázích. První fází je iniciace neboli založení, druhou fází je zmnožení, takzvaná multiplikace. Po ní následuje zakořeňování a otužování. První dvě fáze jsou provozovány vždy ve sterilních podmínkách. Zakořeňování může probíhat v normálních, nesterilních podmínkách. Rostlinami množeny in vitro mohou být *Anthurium*, *Gerbera*, *Saintpaulia*, *Syngonium* a orchideje (Vít a kol., 2001).

3.13 Choroby pokojových rostlin

Existují tři typy chorob pokojových rostlin. V první řadě jsou to bakteriální choroby. Nákazy bakteriálními chorobami vznikají nejčastěji z důvodu poranění, které vytváří vstupní bránu infekce. Bakterie nejčastěji způsobují neobvyklé vadnutí, hnilobu hlízek, cibulí i kořenů, listových a stonkových pletiv. Dalším příznakem mohou být nádory, například bakteriální rakovina. Rostliny mohou napadat také rody bakterií *Pseudomonas*, *Erwinia*, *Xanthomonas*. Ochranou je především prevence, čisté nože, nůžky, květináče a nekontaminovaný substrát.

Dalším typem jsou houbové choroby, které je velmi těžké rozpoznat. Nejčastějšími houbami jsou *Septoria*, *Ceratocystis* způsobující skvrny na listech a stoncích. Tyto skvrny jsou velmi špatně rozpoznatelné od jiných poškození. Velice častou houbou je také *Fusarium*, které poškozuje kořenové krčky, způsobuje zahnívání a vadnutí rostlin. Nejznámější plísní je *Botrytis cinerea*. Plíseň šedá tvoří šedé povlaky na měkkých částech rostlin. Ochranou je především prevence, větrání a také je důležité, aby na listech nezůstávala voda. Třetím typem jsou virové choroby, které obvykle pro svůj přenos potřebují vektory. Nejčastějším vektorem může být hmyz, například mšice a třásněnky. Typickým znakem pro napadení třásněnkami jsou světlé skvrny, pruhy, kroužky a nepravidelně uspořádaná světlá místa. Ochranou před virovými chorobami je především prevence a izolace před vektory (Kötter, 1999).

3.14 Škůdci pokojových rostlin

Velice častým škůdcem pokojových rostlin jsou mšice. Typickým příznakem pro napadení mšicemi jsou svinuté listy, medovice, zdeformované listy a výskyt mšic na rostlině. Ochranou je při nízkém napadení mechanický sběr, osprchování vodou a při vyšším stupni napadení chemická ochrana. Dalším velmi významným škůdcem je puklice. Způsobuje vysátí obsahu rostlinných buněk na listech. Ochranou je především prevence, větrání, postřik vodou. Molice skleníková je dalším škůdcem pokojových rostlin, který vytváří žluté skvrny na listech a způsobuje jejich zkadeření. Ochranou je průběžný odchyt létajících dospělců na leповé desky a chemická ochrana. Škůdci z rodu třásněnek napadají květy a listy. Poškození se projevuje nepravidelnými světlými skvrnami, které doprovází černé tečky. Prevencí je relativní vzdušná vlhkost v dostatečné míře, kontrola listů ze spodní strany a kontrola pomocí modrých leповých desek. Dalšími významnými škůdci mohou být svilušky, háďátka, smutnice a jiní (Kötter, 1999).

3.15 Rozdělení sortimentu pokojových rostlin dle čeledí

3.15.1 *Agavaceae* - agávovité

Tato čeleď zahrnuje jednoděložné rostliny, které se pěstují jako typické víceleté byliny. Mají silné oddenky a růžicovité listy. Květenstvím je lata a plodem tobolka.

Zástupci: *Agave americana*, *Dracaena*, *Nolina*, *Sansevieria* (Ježek a Kunte, 2005)

3.15.2 *Araceae* - áronovité

Do této čeledi patří květiny okrasné listem. Jejich květy jsou velmi drobné a nenápadné. Používají se do interiérů a veřejných prostor. Často se využívají k hydroponickému pěstování

Zástupci: *Anthurium*, *Alocasia*, *Caladium*, *Dieffenbachia*, *Monstera*, *Philodendron*, *Spathyphyllum*, *Zantedeschia* (Husák a Haager, 1977)

3.15.3 *Areceaceae* – arekovité (palmy)

Rostliny z této čeledi pochází z tropických zemí. Pěstují se jako okrasné. Dorůstají velkých rozměrů, proto vyžadují hodně prostoru. Vyžadují světlé a teplé prostředí.

Zástupci: *Areca lutescens*, *Caryota mytis*, *Chrysalidocarpus lutescens*, *Cocos nucifera*, *Cycas revoluta*, *Howeia fosteriana*, *Phoenix canariensis*, *Washingtonia filifera* (Vít a kol., 2001)

3.15.4 *Bromeliaceae* – broméliovité

Jsou to rostliny pocházející z tropických deštných lesů. Rozdělují se dle způsobu růstu na epifytické a terestrické. Epifytické se přichytávají vzdušnými kořeny a terestrické rostou přímo ze země. Jsou okrasné svými barevnými listy. Květenstvím těchto květin je klas, lata a hrozen.

Zástupci: *Ananas*, *Billbergia*, *Nidularium*, *Neoregelia*, *Tillandsia*, *Vriesea* (Křístek a Dušek, 1978)

3.15.5 *Cactaceae* – kaktusovité

Tato čeleď zahrnuje dvě skupiny rostlin. V první řadě jsou to stonkové sukulenty, které mají redukované listy, nebo to jsou rostliny s listy úplně potlačenými. Své tělo chrání hustými trny před výparem a slunečním zářením. Jejich nároky a původ jsou velice různorodé (Haage, 1979).

Zástupci: *Aporocactus, Astrophytum, Cephalocereus, Echinocactus, Echinocereus, Echinopsis, Ferocactus, Mammillaria, Melocactus, Notocactus, Opuntia, Rhipsalis, Schlumbergera* (Mace a Maceová, 2006)

3.15.6 *Crassulaceae* – tlusticovité

Tato čeleď obsahuje sukulentní druhy. Jsou to většinou byliny vytrvalého charakteru. Mají výraznou listovou sukulenci. Občas mají sukulentní stonky. Přežívají nejen v suchých oblastech, ale i v mokřadech. S tímto jevem také souvisí rozličné nároky.

Zástupci: *Aeonium, Cotyledon, Crassula, Echeveria, Kalanchoe, Sedum, Sempervivum* (Ježek a Kunte, 2005)

3.15.7 *Euphorbiaceae* – pryšcovité

Rostliny této čeledi jsou rozšířeny po celém světě. Typickým znakem pro tyto rostliny je ronění mléka - latexu po narušení stonku. Rostliny jsou okrasné listeny. Některé druhy jsou podobné kaktusům.

Zástupci: *Codiaeum, Euphorbia milii, Euphorbia pulcherrima*, (Vermeulen, 1995)

3.15.8 *Liliaceae* - liliovité

Tyto rostliny jsou rozšířené především v Africe a na Madagaskaru. Mají hroznovitá květenství a mnohdy sukulentní charakter. Obsahují i léčivé látky, pro které mohou být pěstovány.

Zástupci: *Aloe arborescens, Aloe vera, Aspidistra elatior, Dracaena, Gasteria, Hawortia, Chlrophytum* (Ježek a Kunte, 2005)

3.15.9 *Moraceae* – morušovité

Tyto rostliny pocházejí z Afriky. Cévní svazky těchto rostlin obsahují latex. Do této čeledi patří stálezelené rostliny, dřeviny i stromy. Velkou část této čeledi tvoří rod *Ficus*.

Zástupci: *Ficus benjamina, Ficus binnendijkii, Ficus elastica, Ficus lyrata* (Vít a kol., 2001)

3.15.10 *Orchideaceae* - vstavačovitě

Drtivá většina těchto rostlin pochází z tropů a subtropů. Mají epifytický i terestrický růst. Jsou velmi odlišné dle místa původu a s tím jsou spojené i jejich nároky. Mají velkou škálu barev květů a mnoho zástupců známých i méně známých.

Zástupci: *Calanthe, Cattleya, Cymbidium, Dendrobium, Miltonia, Oncidium, Paphilopedilum, Phalaenopsis* (Ježek, 2003)

3.15.11 *Polypodiaceae* – Osladičovitě

Kapradiny jsou velmi fylogeneticky starou třídou. Patří do nekvetoucích tajnosnubných rostlin. Pocházejí z tropů, ale i z jiných oblastí různých kontinentů.

Zástupci: *Adiantum, Asplenium, Blechnum, Davallia, Nephrolepis, Platycerium, Pteris Rumohra* (Vermeulen, 1995)

4 Materiál a metody

4.1 Postup při vypracování samostatné práce

Pro samostatný výzkum bylo velice důležité studium nároků, původu a pěstování pokojových rostlin. Studium sloužilo k pochopení pěstování jednotlivých druhů pokojových rostlin v daných domácnostech. Průzkum sloužil jako podklad pro zjištění nejčastěji pěstovaných pokojových rostlin v domácnostech. Při studiu bylo využito odborné literatury, zkušeností odborníků, vlastní zkušenosti. Pro zjištění potřebných informací byla vytvořena anketa, která byla rozdána respondentům různých věkových kategorií, kvůli co největší objektivitě. Je vytvořena fotodokumentace, která zobrazuje jaký sortiment je prodáván na trhu a jaké rostliny jsou pěstovány v domácnostech. Fotografie jsou pořízeny z domů a bytů oslovených lidí a také z obchodů, kde se prodávají květiny. Hlavními kritérii pro vytvoření dotazníků byl věk, typ bydlení, druh pokojových rostlin, důvod pěstování pokojových rostlin, způsob, jakým se rostliny dostaly k majiteli. Věk může rozhodovat o sortimentu rostlin pěstovaných v domácnostech. Dotazníky také zjišťovaly, zda lidé dávají přednost pokojovým rostlinám okrasným listem nebo květem, z jakého důvodu pěstují pokojové rostliny a jakým způsobem se rostliny k majiteli dostaly, jestli koupí či darem. Velmi důležitým kritériem také bylo, zda - li se lidé zajímají o problematiku pokojových rostlin v literatuře a zda požádají o pomoc odborníků při koupi těchto rostlin. Metodika, dle které došlo ke zhodnocení sortimentu pokojových rostlin, byla vytvořena po domluvě s Ing. Ludmilou Augustinovou. Správné názvy květin byly porovnány s Vítem a kol. (2001).

4.2 Metodika zpracování výsledků průzkumu

Při průzkumu byl vybrán náhodný počet lidí různých věkových kategorií. Podrobný přehled je zanesen do tabulek. Jednalo se o lidi pracující, studenty a seniory. Výzkum doprovázela tabulka, která zaznamenávala rostliny, které by se nejčastěji mohly vyskytovat na trhu i v domácnostech. Záznamy z tabulky a také z ankety sloužily jako podklad pro zpracování výsledků. Nejdříve byla vyhodnocena tabulka nejčastěji prodávaných pokojových rostlin na českém trhu. Za druhé byla vyhodnocena tabulka nejčastěji pěstovaných pokojových rostlin v domácnostech. Poté byly vyhodnoceny dotazníky. Z výsledků byly

v programu Microsoft office Excel 2007 vytvořeny grafy. Výsledky jsou doplněny fotografiemi. Fotografie jsou pořízeny fotoaparátem Nikon Coolpix, 12 Megapixels.

4.3 Metodika ankety

Dotazníková anketa byla vytvořena z důvodu zajištění potřebných informací, které nebylo možné najít v publikacích. Na základě ankety byly zjištěny důvody pěstování pokojových rostlin, zájem respondentů o pokojové rostliny a s tím spojený zájem o odborné publikace. Zjišťovány byly rovněž finanční a časové možnosti pěstitelů pokojových rostlin.

4.3.1 Rozhodnutí o způsobu realizace ankety

Pro realizaci ankety byli vybráni lidé různých věkových kategorií. Tito lidé mají různý náhled a vztah k pokojovým rostlinám. Pro dokreslení objektivitu problému byli osloveni respondenti z různých prostředí.

4.3.2 Technika sběru informací

Byly vytvořeny dotazníky pro krátkou anketu, která byla anonymní. Z důvodu co největší relevantnosti a objektivitu byly požádány tři osoby o rozdělení dotazníků lidem různých věkových kategorií ze svého okolí. Všechny dotazníky byly rozděleny osobně, všechny byly vyplněny. Celkem bylo rozdáno 106 dotazníků. Anketa proběhla v měsíci srpnu roku 2012.

4.3.3 Konstrukce dotazníku

Dotazníky byly vytvořeny v programu Microsoft office Word 2007. Dotazy v první části se týkaly pohlaví, věku a typu bydlení. V další části byly zjišťovány časové a finanční možnosti dotazovaných, obliba květin, důvody k pěstování, druhy pokojových rostlin pěstovaných v domácnostech.

4.3.4 Realizace vlastního šetření

Dotazníky byly rozdány v písemné podobě v měsíci srpnu roku 2012. Celkem jich bylo rozdáno 106, celé toto množství se vrátilo vyplněné zpět. Dotazníky byly srozumitelně vyplněné a sloužily jako důležitý podklad pro výsledky. Pro zhodnocení sortimentu pokojových rostlin na českém trhu byla vytvořena tabulka nejprodávanějších pokojových rostlin. Tato tabulka byla vyplněna v měsících červenec až srpen roku 2012. Pro výzkum bylo použito celkem deset prodejen. Jsou to prodejny od malých květinok po hobby markety.

4.3.5 Zpracování výsledků a vyhodnocení dotazníkových dat

Výsledky byly zpracovány v programu Microsoft office Excel 2007. Všechna data byla zanesena do tabulek a grafů.

Přesné znění dotazníku:

Dotazník na zhodnocení sortimentu pokojových rostlin v domácnostech

Bakalářská práce na téma Současný sortiment pokojových rostlin na trhu, zhodnocení spotřebitelských preferencí

Zaškrtněte odpověď, u některých dotazů je možno zaškrtnout i více odpovědí.

Věk – do 20 let
20 – 30 let
30 – 50 let
50 – 60 let
nad 60 let

Pohlaví - muž žena

Typ bydlení – dům
byt

Pěstujete pokojové rostliny okrasné - listem
květem
obojí

Množství pokojových rostlin v domácnostech – do 10 ks
do 30 ks
do 50 ks
do 100 ks
nad 100 ks

Důvody k pěstování pokojových rostlin- doplněk bytu
hygienické
záliba

Kolik času týdně věnujete pokojovým rostlinám – 1 hodinu
2 hodiny
více
méně

Původ pokojových rostlin ve vašich domácnostech – dárek
vlastní koupě

odnož, řízek

Požádáte při koupi o radu odborníka – ano
- ne

Zajímáte se o pěstování pokojových rostlin v publikacích či literatuře – ano
-ne

Kolik peněz ročně jste ochotni investovat do nákupu pokojových rostlin – pod 100 Kč
- do 500 Kč
- do 1000 Kč
- do 2000 Kč
- do 5000 Kč
- nad 5000 Kč

Děkuji za vyplnění a Váš čas.

Tabulka nejprodávanějších pokojových rostlin, přesné znění

Název rostliny	Počet výskytů
<i>Anthurium</i>	
<i>Camellia japonica</i>	
<i>Capsicum annum</i>	
<i>Clivia miniata</i>	
<i>Cyclamen persicum</i>	
<i>Hippeastrum vitatum</i>	
<i>Hybiscus rosa - sinensis</i>	
<i>Kalanchoe</i>	
<i>Pelargonium</i>	
<i>Phalaenopsis</i>	
<i>Primula</i>	
<i>Saintpaulia</i>	
<i>Schlumbergera</i>	
<i>Aloe</i>	
<i>Coleus</i>	
<i>Crassula</i>	
<i>Cycas revoluta</i>	
<i>Dieffenbachia</i>	
<i>Dracaena</i>	
<i>Epipremnum</i>	
<i>Ficus benjamina</i>	
<i>Ficus elastica</i>	
<i>Hawortia</i>	
<i>Chlorophytum</i>	
<i>Monstera</i>	
<i>Nolina</i>	
<i>Spathyphyllum</i>	
<i>Zantedeschia</i>	

Nejpěstovanější pokojové rostliny, přesné znění

Název rostliny	Počet výskytů
<i>Aloe</i>	
<i>Agave</i>	
<i>Anthurium</i>	
<i>Begonia</i>	
<i>Clivia miniata</i>	
<i>Coleus blumei</i>	
<i>Crassula</i>	
<i>Cyclamen</i>	
<i>Dracaena</i>	
<i>Epipremnum</i>	
<i>Ficus</i>	
<i>Fuchsia</i>	
<i>Hedera helix</i>	
<i>Hippeastrum</i>	
<i>Chamaeodera</i>	
<i>Chlorophytum</i>	
<i>Kalanchoe</i>	
<i>Monstera</i>	
<i>Nolina</i>	
<i>Pelargonium</i>	
<i>Phalaenopsis</i>	
<i>Philodendron</i>	
<i>Saintpaulia</i>	
<i>Sansevieria</i>	
<i>Spathyphyllum</i>	
<i>Schefflera</i>	
<i>Schlumbergera</i>	
<i>Tradescantia</i>	
<i>Yucca</i>	
<i>Zamioculcas</i>	
<i>Zantedeschia</i>	

5 Výsledky

Nejprve proběhl průzkum nejčastěji prodávaných pokojových rostlin na českém trhu. Na základě pozorování v prodejnách, zahradnických centrech a hobby marketech byla sestrojena tabulka nejčastěji se vyskytujících pokojových rostlin v českých zahradnictvích.

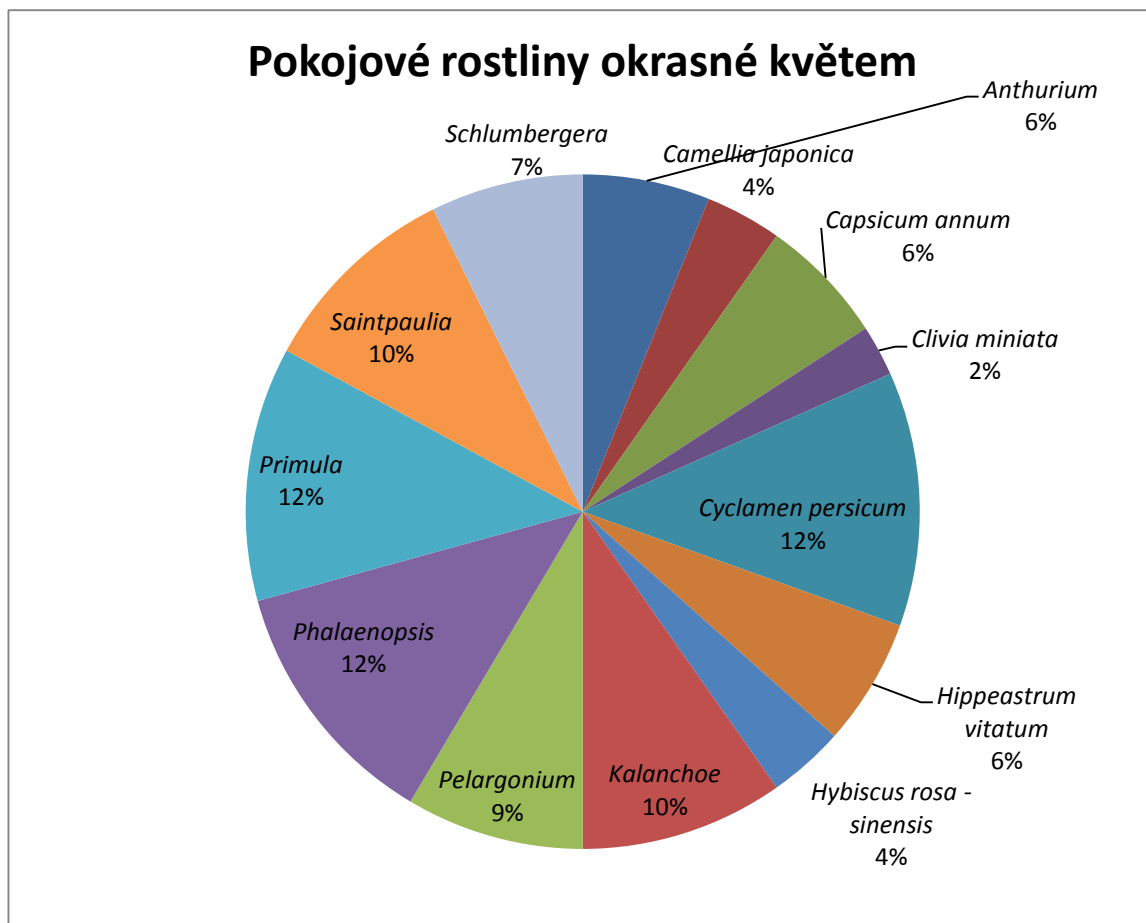
5.1 Vyhodnocení prodávaných pokojových rostlin

Tabulka č. 1 Nejčastěji prodávané pokojové rostliny na českém trhu

Název rostliny	Počet výskytů
<i>Cyclamen persicum</i>	10
<i>Phalaenopsis</i>	10
<i>Primula</i>	10
<i>Spathyphyllum</i>	10
<i>Kalanchoe</i>	8
<i>Saintpaulia</i>	8
<i>Dracaena</i>	8
<i>Ficus benjamina</i>	8
<i>Pelargonium</i>	7
<i>Zantedeschia</i>	7
<i>Schlumbergera</i>	6
<i>Epipremnum</i>	6
<i>Chlorophytum</i>	6
<i>Nolina</i>	6
<i>Anthurium</i>	5
<i>Capsicum annum</i>	5
<i>Hippeastrum vitatum</i>	5
<i>Coleus</i>	5
<i>Dieffenbachia</i>	5
<i>Aloe</i>	4
<i>Crassula</i>	4
<i>Ficus elastica</i>	4
<i>Monstera</i>	4
<i>Camellia japonica</i>	3
<i>Hybiscus rosa-sinensis</i>	3
<i>Cycas revoluta</i>	3
<i>Hawortia</i>	3
<i>Clivia miniata</i>	2

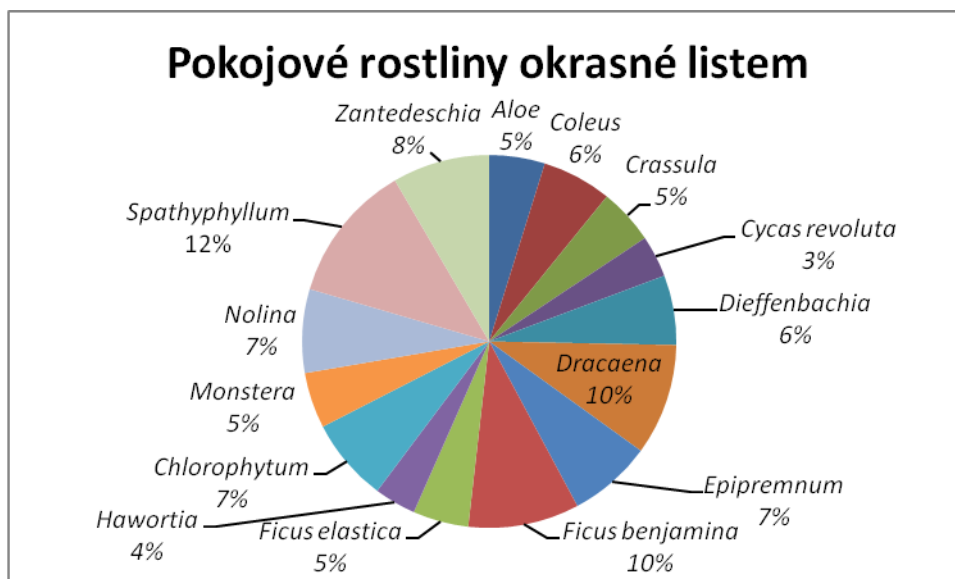
Nejprodávanější pokojové rostliny v českých zahradnictvích a zahradnických centrech.

Graf č. 1 Nejčastěji prodávané pokojové rostliny okrasné květem

Z výsledků vyplývá, že nejprodávanější pokojovou rostlinou okrasnou květem je v současné době *Phalaenopsis*. Stejného výsledku dosáhly rovněž sezónní pokojové rostliny *Cyclamen* a *Primula vulgaris*. Všechny ostatní pokojové rostliny se prodávají relativně vyrovnaně po celý rok.

Graf č. 2: Nejprodávanější pokojové rostliny okrasné listem

Výsledky ukazují, že nejprodávanější pokojovou rostlinou okrasnou listem je *Spathyphyllum*, za ním se umístily *Dracaena* a *Ficus benjamina*.

5.1.1 Nejčastěji prodávané pokojové rostliny na českém trhu

Sortiment pokojových rostlin na českém trhu je velice podobný v různých typech obchodů. Nejčastějším zástupcem pokojových rostlin je *Phalaenopsis*, který je v současné době velmi dobře prodáván. Na trhu existuje škála mnoha barev tohoto druhu. Dalšími okrasnými rostlinami jsou *Primula vulgaris* a *Cyclamen*. Tyto květiny jsou sice sezónní, ale jejich prodej je velmi vysoký. Významnou roli na trhu hrají také květiny rodu *Pelargonium* a *Saintpaulia*. Tyto pokojové rostliny se prodávají již řadu let a jsou stále populární. Velmi důležitou pokojovou rostlinou, která je v posledních letech na trhu, je *Kalanchoe*, které se vyskytuje téměř ve všech prodejnách s květinami. Ostatní pokojové rostliny okrasné květem se prodávají průměrně ve stejném množství po celý rok. Jednou z nejčastějších pokojových rostlin, která se v současné době dobře prodává, je i *Spathyphyllum*. Na druhém místě je *Ficus*. Obě tyto rostliny je možno vidět v různých prodejnách a to nejen přímo v zahradnictvích. Ke stále oblíbeným rostlinám patří *Chlorophytum comosum* a *Monstera deliciosa* a *Monstera obliqua*.

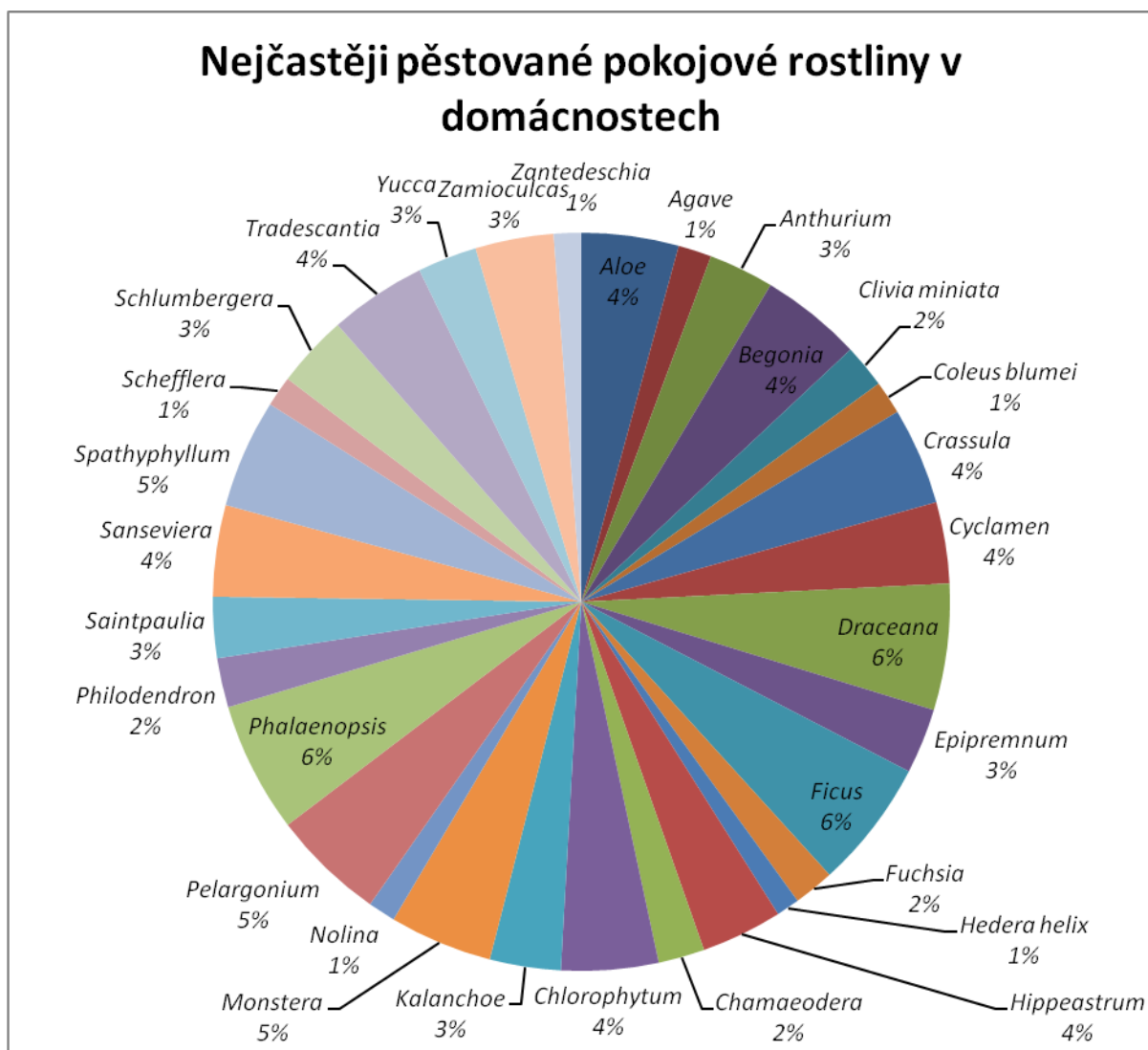
5.2 Vyhodnocení pokojových rostlin v domácnostech

Tabulka č. 2: Nejčastější výskyt pokojových rostlin v domácnostech

Název rostliny	Počet výskytů
<i>Phalaenopsis</i>	90
<i>Ficus</i>	89
<i>Dracaena</i>	87
<i>Pelargonium</i>	78
<i>Spathyphyllum</i>	75
<i>Monstera</i>	71
<i>Begonia</i>	70
<i>Aloe</i>	67
<i>Crassula</i>	67
<i>Chlorophytum</i>	67
<i>Tradescantia</i>	67
<i>Sansevieria</i>	63
<i>Cyclamen</i>	56
<i>Hippeastrum</i>	56
<i>Zamioculcas</i>	54
<i>Schlumbergera</i>	50
<i>Kalanchoe</i>	49
<i>Anthurium</i>	45
<i>Epipremnum</i>	45
<i>Saintpaulia</i>	42
<i>Yucca</i>	41
<i>Philodendron</i>	34
<i>Chamaeodera</i>	32
<i>Clivia miniata</i>	30
<i>Fuchsia</i>	28
<i>Agave</i>	23
<i>Coleus blumei</i>	23
<i>Schefflera</i>	21
<i>Nolina</i>	19
<i>Zantedeschia</i>	19
<i>Hedera helix</i>	16

Nejvíce pěstované pokojové rostliny v domácnostech.

Graf č. 3 Nejpěstovanější pokojové rostliny v domácnostech

5.2.1 Nejpěstovanější pokojové rostliny v domácnostech

Největší zastoupení v dotazníkovém šetření měl opět *Phalaenopsis*. Tato rostlina se vyskytovala v téměř každé domácnosti, v poslední době je velmi populární. Dalšími významnými květinami jsou *Monstera deliciosa*, *Spathyphyllum*, *Dracaena* a *Ficus*. Ve většině dotazovaných domácností se nachází minimálně jeden z těchto rodů. Dalšími velmi stálými druhy jsou *Epipremnum*, *Tradescantia*, *Hippeastrum*, *Cyclamen*, *Sansevieria*, *Pelargonium*, *Saintpaulia*. Tyto pokojové rostliny mají již po dlouhá léta velký význam v sortimentu pokojových rostlin.

Obrázek 1: Hobby market Baumax, Hradec Králové

Pokojové rostliny v hobby marketu Baumax jsou vystaveny na stolech. Obvykle jsou ponechány ve fóliových rukávcích, ve kterých byly dovezeny. Na obrázku č. 1 je *Kalanchoe* a *Spathiphyllum*.

Obrázek 2: Broméliovité rostliny v hobby marketu Baumax, prodávané jako Mix

V Baumaxu prodávají bromélievitě rostliny jako Bromélie Mix a bohužel zaměstnanci tohoto obchodu nedokázali určit název jednotlivých druhů. Z tohoto příkladu je jasné, že zaměstnanci nebyli profesionálové.

Obrázek 3: Populární *Phalaenopsis* nastříkaný na modrou barvu

Hobby market Litoměřice prodává obarvený *Phalaenopsis*, je až neuvěřitelné, jak se tato rostlina prodává v tak nepřirozené barvě.

Obrázek 4: Sezónní *Primula acaulis* v prodejně Zahradnictví Líbeznice

Velice rozšířená jarní květina. Je možné ji koupit v mnoha barvách a vůních. Prodává se v zahradnictvích, hobby marketech, květinářstvích, ale i v obyčejných supermarketech. Obvykle se pěstuje jako sezónní, ale může být i vytrvalá.

Obrázek 5: Instalace pokojových rostlin

Prodejní instalace pokojových rostlin v Zahradnictví Líbeznice působí velmi dobře, vše je sladěné tón v tónu. Zákazník si může vybrat celou řadu doplňků pro pokojové rostliny. Na trhu je velký sortiment květináčů různých barev, tvarů a materiálů. Každý si tak může svůj dům doplnit o krásné designové prvky v podobě živých květů.

Obrázek 6: *Phalaenopsis*

V současné době velice oblíbené pokojové rostliny se prodávají v různých barvách a velikostech. Nejběžnější jsou dvouvýhonové, středně vysoké rostliny, ale prodávají se rovněž jako mini a maxi druhy.

Obrázek 7: *Sansevieria trifasciata*

Velice populární rostlina, která se prodává jako zelená i panašovaná.

Obrázek 8: Rostliny okrasné listem *Monstera*, *Epipremnum*

Oblíbené pokojové rostliny vhodné do prostorných světlých domů.

Obrázek 9: Instalace pokojových rostlin v květinářství Svoboda, Dobruška

V malém květinářství je sice menší výběr, ale květiny zde vystavené vypadají velice efektně. Sortiment je velice podobný jako ve větších obchodech.

Obrázek 10: *Ficus benjamina* v prostorách rodinného domu

Čím větší prostor je k dispozici, tím větší rostlinu je do něho možno umístit. Příkladem je tento fikus situovaný ve vestibulu rodinného domu.

Obrázek 11: Umístění pokojových rostlin

V prostorných rodinných domech je možné umístit pokojové rostliny na podlahu. Hezky zde vyniknou a mají potřebné světlo a prostor.

Obrázek 12: Umístění pokojových rostlin na okenní parapet

Nejčastějším a také nevhodnějším místem, na kterém se pokojové rostliny umísťují, je okenní parapet. Květiny je tak možno umístit jak v malých bytech, tak ve velkých prostorných domech.

Obrázek 13: Sbírkový skleník s kaktusy

Někdo pěstuje různé druhy pokojových rostlin a jiní lidé se zabývají sběrem těch nejlepších a nejvzácnějších exemplářů.

5.3 Vyhodnocení ankety

Všichni dotazovaní lidé jsou pěstiteli pokojových rostlin.

Tabulka č. 3 :Věková kategorie dotazovaných

Věk	Počet odpovědí
do 20 let	22
20- 30 let	23
30- 50 let	29
50-60 let	16
nad 60 let	16

Dotazníkového šetření se zúčastnily všechny věkové kategorie, z důvodu co největší relevantnosti.

Tabulka č. 4: Pohlaví dotazovaných

Pohlaví	Počet odpovědí
žena	87
muž	19

Převážnou část dotazovaných tvoří ženy. Mužů, kteří se zúčastnili ankety bylo pouze 19.

Tabulka č. 5: Typ bydlení, ve kterém dotazovaní bydlí

Typ bydlení	Počet odpovědí
dům	52
byt	54

Dotazovaní bydlí z poloviny v bytech a z poloviny v domech. To také může velmi ovlivnit množství pěstovaných pokojových rostlin.

Tabulka č. 6: Původ pokojových rostlin v domácnostech

Původ pokojových rostlin	Počet odpovědí
vlastní koupě	79
odnož, řízek	54
dárek	44

Nejčastěji si lidé pokojové rostliny kupují, na druhém místě je získávají jako odnož či řízek a nakonec je velice často dostávají darem.

Tabulka č. 7: Jaký druh pokojových rostlin pěstujete

Druh květiny	Počet odpovědí
okrasné listem	26
okrasné květem	64
obojí	16

Nejčastěji lidé pěstují pokojové rostliny okrasné květem, dále okrasné listem. Řada z nich pěstuje oba druhy.

Tabulka č. 8: Důvody pro pěstování pokojových rostlin

Důvody k pěstování pokojových rostlin	Počet odpovědí
doplněk bytu	82
hygienické	5
záliba	23

Většina lidí pěstuje pokojové rostliny jako doplněk či okrasu bytu. Mnoho lidí považuje pokojové rostliny za zálibu a minimum lidí má pokojové rostliny z hygienických důvodů.

Tabulka č. 9: Počet pokojových rostlin v domácnostech

Počet květin v domácnostech	Počet odpovědí
do 10 ks	29
do 30 ks	57
do 50 ks	13
do 100 ks	1
nad 100 ks	4

Nejčastější počet pokojových rostlin v domácnosti je okolo 30 ks . Druhým významným číslem výskytu je 10 ks a také 4 dotazovaní mají doma dokonce nad 100 ks pokojových rostlin.

Tabulka č. 10: Kolik peněz ročně investujete do nákupu pokojových rostlin

Peníze v Kč	Počet odpovědí
pod 100	4
do 500	47
do 1000	29
do 2000	9
do 5000	10
nad 5000	1

Nejčastěji lidé utratí za nákup pokojových rostlin 500 – 1000 Kč. Velké množství z dotazovaných utratí kolem 5000 Kč.

Tabulka č. 11: Kolik času týdně stráví lidé péčí o pokojové rostliny

Čas strávený péčí o pokojové rostliny za týden	Počet odpovědí
1hodina	75
2 hodiny	14
méně	7
více	10

Nejvíce lidí tráví péčí o pokojové rostliny hodinu týdně. Další část respondentů tráví péčí o rostliny dvě a více hodin týdně. Sedm dotazovaných tráví péčí i méně než jednu hodinu týdně.

Tabulka č 12: Zajímáte se o pokojové rostliny a problémy s nimi spojené v publikacích

	Počet odpovědí
ano	64
ne	42

Přes polovinu dotazovaných se zajímá o problematiku pokojových rostlin v publikacích, druhá část nikoli.

Tabulka č. 13: Požádáte při koupi pokojových rostlin o radu odborníka

	Počet odpovědí
ano	62
ne	44

Přes polovinu dotazovaných lidí požádá o pomoc při koupi pokojových rostlin odborníka.

5.3.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 106 respondentů různých věkových kategorií. Z osmdesáti procent to byly ženy. Dotazovaní bydlí z poloviny v bytech a z poloviny v rodinných domech. Způsob bydlení neovlivňuje počet rostlin v domácnosti.

Většina lidí pěstuje kolem 30 kusů pokojových rostlin, ale mezi respondenty byly zjištěny čtyři výjimky, které pěstují přes sto pokojových rostlin. Nejčastějším důvodem pěstování pokojových rostlin je okrasa, lidé pěstují pokojové rostliny jako doplněk bytu nebo jako svou zálibu. Z toho důvodu také většina lidí pěstuje pokojové rostliny okrasné květem. Obvykle si je koupí nebo získají od svých známých odnož či řízek. Mnoho z dotazovaných získává pokojové rostliny jako dárek. Lidé jsou časově vytíženi, proto tráví péčí o pokojové rostliny jen okolo jedné hodiny týdně. Je to čas využitý na zalivku, popřípadě přihnojení, pokojových rostlin. Téměř všichni dotazovaní utratí za nákup pokojových rostlin do 5000 Kč, nejčastěji však 500 – 1000 Kč. Velice důležité je, že většina lidí požádá při koupi o radu odborníka. Dotazované zajímá zejména vhodnost umístění a nároky daných pokojových rostlin.

6 Diskuze

V bakalářské práci jsou předkládány výsledky a poznatky o sortimentu pokojových rostlin na českém trhu. Nejvíce je kladen důraz na zjištění důvodů a kritérií, pro která lidé rostliny pěstují.

Dle Raka (1997) souhlasím s tím, že každý člověk, nebo tedy spíš většina, se chce obklopovat zelenými rostlinami. Rostliny plní funkci okrasnou i hygienickou, působí klidným dojmem pro svou zelenou barvu. Většina lidí si pořizuje pokojové rostliny dle svých možností. Čím větší obytný prostor mají k dispozici, tím více pokojových rostlin si mohou dovolit. Velmi důležité je i umístění pokojových rostlin.

Okenní parapet je dle Hessayona (1996) nejběžnějším místem pro umístění pokojových rostlin. Je ovšem nutné dbát na to, na jakou světovou stranu je okno situováno. Obecně je známo, že jižní strana není moc vhodná. Dalším důležitým faktorem je teplota, která by měla být v korelaci se světlem a zálivkou. Heitzová (1997) tvrdí, že většina rostlin má ráda nižší pokojovou teplotu v noci. Souhlasím s ní, že optimální teplota pro pokojové rostliny je až 24 °C podle druhu rostlin.

Optimální teplota pro zálivku pokojových rostlin by měla být okolo 20 °C. Heitzová (1997) tvrdí, že je vhodné ponechat konev s vodou v místnosti při teplotě pokoje. Zálivka je individuální podle druhu rostlin. Pokojové rostliny se sázejí do různých typů substrátů. Dle Víta a kol. (2001) se většině pokojových rostlin dobře daří v průmyslových zeminách, které obsahují malé množství rašeliny. V případě, že rostlině chybí nějaký prvek, je dobré jej doplnit hnojivem. Dle Heitzové (1997) je možno využít hnojiv kapalných či práškových nebo také tyčinek a tablet. Hnojivo se buď aplikuje na list nebo se přidává do substrátu. Obecně je vhodné přihnojovat během vegetace.

Vít a kol.(2001) uvádějí, že tržní sortiment pokojových rostlin se postupně obměňuje a rozšiřuje. Je to způsobeno pokrokem ve šlechtění a introdukcí nových rostlin. Dalším velmi důležitým důvodem je vybavenost domů a zdokonalováním technického vybavení skleníků. Všechno také velmi souvisí se změnami v životním stylu, pokroky v zařízení a prostornosti rodinných bytů a domů.

Pokojové rostliny se rozmnožují různými způsoby. Dle Víta a kol. (2001) je nejčastějším způsobem rozmnožování řízkování. Rostliny se množí svými vegetativními částmi a podle množené části se nazývají řízky listové, osní a kořenové. V posledních letech

se také využívá rozmnožování in vitro metodou, která je dle Víta a kol. (2001) speciálním způsobem rozmnožování v umělých podmínkách. Pokojové rostliny se také potýkají s různými chorobami a škůdci. Dle Köttera (1999) se choroby rozdělují na bakteriální, houbové a virové. Souhlasím s Kötterem (1999), že nejvhodnější ochranou před napadením těmito chorobami je prevence v čistotě, vhodné teplotní a vláhové poměry. Pokojové rostliny jsou také napadány škůdci, kteří na nich zanechávají různé stopy, jako je například medovice od mšic. Kötter (1999) tvrdí, že vhodnou ochranou při nízkém napadení je osprchování listů vodou či sběr v případě jiných škůdců. Když tyto metody nepomohou, je nutné zasáhnout chemickou ochranou.

Pokojové rostliny se řadí do čeledí. Mezi nejpěstovanější čeledě pokojových rostlin patří *Agavaceae*. Z této čeledi je nejpěstovanější rod *Aloe*, zejména *Aloe arborescens* a *Aloe vera*, které mají i léčivé účinky. Další velmi pěstovanou čeledí jsou *Arecaceae* nebo také palmy. Tyto rostliny se velmi často pěstují v prostorných a světlých rodinných domech a bytech, *Bromeliaceae*, česky broméliovitě rostliny se pěstují velice často, dle průzkumu jsou obvykle prodávány jako bromélie mix. Nejčastěji se prodávají rody *Tillandsia*, *Vriesea* a *Neoregelia*. *Crassulaceae* a *Cactaceae* jsou čeledi rostlin, které lidé dle výzkumu často pěstují jako sbírkové, obzvláště kaktusy se takto pěstují. *Euphorbiaceae*, *Liliaceae* a *Moraceae*, zahrnují pokojové rostliny, které se vyskytují téměř v každé dotazované domácnosti. Velmi populární čeledí v posledních letech jsou *Orchideaceae*. Tato čeleď zahrnuje velké množství květin v různých barvách, nejpulárnější orchidejí je již několikrát zmiňovaný *Phalaenopsis*. Kapradiny *Polypodiaceae* se pěstují jako zelená okrasa, nejčastějším druhem je *Nephrolepis*. V současné době se pěstují hodně pokojové rostliny okrasné listem, které dle Víta (2001) plní estetickou funkci déle. Jak vyplývá z výsledků, lidé pěstují pokojové rostliny především pro jejich okrasu a estetickou funkci. Nejčastější a nejpěstovanější čeledí okrasnou listem je *Araceae*. Pokojové rostliny okrasné květem se dle Hessayona (1996) postupně stávaly oblíbenějšími. Hlavním důvodem je velice široká škála barev a tvarů pokojových rostlin. Nejčastěji prodávanou a také pěstovanou rostlinou je v současné době *Phalaenopsis*, jak vyplynulo z výsledků dotazníkového šetření. Rovněž *Primula vulgaris* a *Cyclamen persicum* jsou velmi prodávány i přesto, že se řadí dle Hessayona (1996) k sezonním rostlinám. Všechny ostatní pokojové rostliny se samozřejmě také prodávají velice dobře, ale objem prodeje je po celý rok průměrně stejný. Lidé si oblíbily

jednoduché a jednobarevné nebo jenom zelené pokojové rostliny, protože ty se více hodí do nových moderních obydlí.

7 Závěr

- práce vytváří návod na pěstování pokojových rostlin
- většina lidí volí časově a finančně nenáročný sortiment
- výskyt podobného sortimentu na trhu i v domácnostech je velice podobný
- rostliny se pěstují dle možností majitele
- nejpěstovanější pokojovou rostlinou ozdobnou listem je *Phalaenopsis*
- nejpěstovanější pokojovou rostlinou ozdobnou listem je *Spathiphyllum*
- velice často lidé sbírají jednotlivé druhy
- mohou to být například sbírkové kaktusy či orchideje
- doporučuji využít radu odborníka při nákupu rostlin
- doporučuji využít odborné publikace pro nároky, pěstování, choroby a škůdce pokojových rostlin

8 Seznam literatury

- Biggs, M., Lancaster, R. 1998. What houseplant where. Dorling Kindersey Limited. London, 128 P. ISBN: 0751305928.
- Courtierová, J., Clarke, G. 1998. Rostliny v bytě. Readers Digest Výběr. Praha. 240 s. ISBN: 809020206980.
- Dušková, D. 2013. Zdobí i pomáhají. Receptář. 2. 40 - 41.
- Kluwer Academic Publishers. 1999. Exotoxicology. (8) 311-320
- Haage, W. 1979. Kakteen von A bis Z. Gevidmet, 749 P.
- Heitzová, H. 1997. 1000 Nejkrásnějších rostlin pro zelený domov. Knižní klub, Praha, 384 s. ISBN: 80 71764000.
- Hessayon, D. G. 1996. Pokojové rostliny. Nakladatelství Beta, Praha – Plzeň, 256 s. ISBN: 8086 029042.
- Haager, J. Husák, Š. 1977. Žijeme s květinou. Academia, nakladatelství československá akademie věd, Praha, 177 s.
- Ježek, Z. Kunte, L. 2005. Encyklopedie Sukulenty. Rebo Productions, Praha, 303 s. ISBN: 80-72344420.
- Ježek, Z. 2003. Encyklopedie Orchideje, 304 s. ISBN: 8072346040.
- Kötter, E. 2001. Lékař pokojových rostlin, Ottovo nakladatelství cesty, Praha, 89 s. ISBN: 80-71815802.
- Křístek, J. Dušek, J. 1978, Bromélie, Academia, nakladatelství československá akademie věd, Praha, 102 s.
- Kunte, L. Zelený, V. 2009. Okrasné rostliny tropů a subtropů. Grada – Publishing, Praha, 224 s. ISBN: 978 8024715483.
- Liebert M. A. 2009. The Journal of Alternative and Complementary Medicine (9), 975- 580
- Mace T. a S. 2007. Kaktusy. Praha, 128 s. ISBN: 9788073526726.
- Rak, J. 1997. Péče o pokojové rostliny 2. Slovart, Praha, 191 s. ISBN: 8072090232.
- Skalická, A., Mareček, F. 1999. Pokojové rostliny. In: Mareček, F. (ed.). Zahradnický slovník naučný 4 N – Q. ÚZPI. Praha, s. 381 -383 ISBN: 8086153606
- Vaněk a kol., 2007. Výživa polních a zahradních plodin. Profi press, Praha, 165 s. ISBN: 9678086726250.

Vermeulen, N. 1995. Encyklopedie pokojových rostlin. Rebo Productions, Čestlice, 320 s. ISBN: 8085815443.

Vít a kol., 2001. Květinářství. Nakladatelství Květ, 439 s. ISBN 8085362414.

8.1 Seznam obrazové dokumentace

- Obr. č. 1, vlastní fotografie, pořízeno 30. srpna 2012
- Obr. č. 2, vlastní fotografie, pořízeno 30. srpna 2012
- Obr. č. 3, vlastní fotografie, pořízeno 30. srpna 2012
- Obr. č. 4, vlastní fotografie, pořízeno 20. března 2013
- Obr. č. 5, vlastní fotografie, pořízeno 25. září 2012
- Obr. č. 6, vlastní fotografie, pořízeno 25. září 2012
- Obr. č. 7, vlastní fotografie, pořízeno 25. září, 2012
- Obr. č. 8, vlastní fotografie, pořízeno 25. září, 2012
- Obr. č. 9, vlastní fotografie, pořízeno 30. listopadu 2012
- Obr. č. 10, vlastní fotografie, pořízeno 30. listopadu 2012
- Obr. č. 11, vlastní fotografie, pořízeno 30. listopadu 2012
- Obr. č. 12, vlastní fotografie, pořízeno 30. listopadu 2012
- Obr. č. 13, vlastní fotografie, pořízeno 15. ledna 2013

